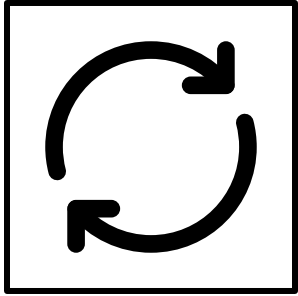

Cwestiynau caeëdig

Allwedd:

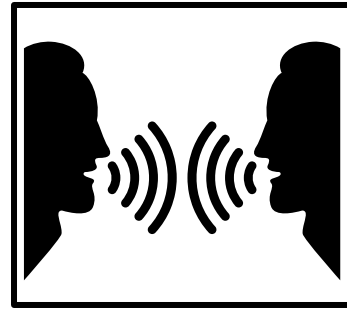
Drilio

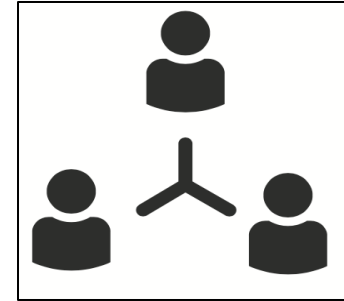
Ymarfer ar
lafar (yn
unigol)

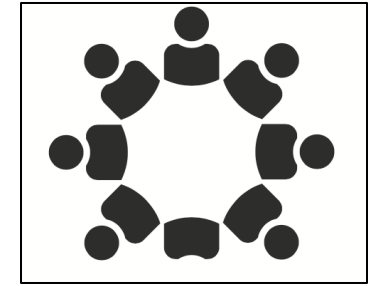
Tasg
wrandu

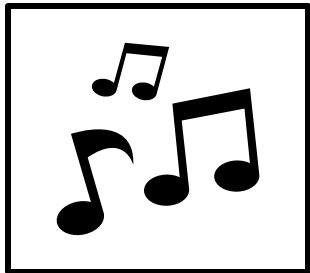
Gwaith
pâr

Grŵp o
dri

Gwaith
grŵp

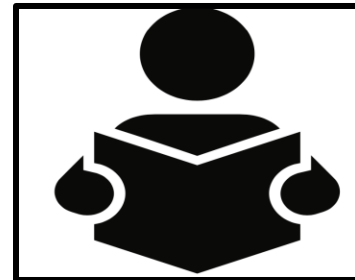
Amser
canu

Gwaith ar
y byrddau
gwyn

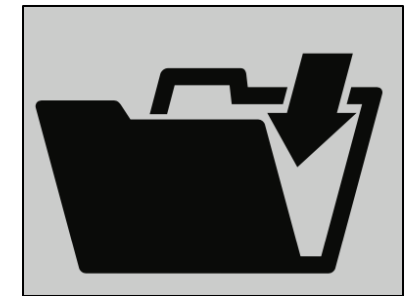
Tasg
ysgrifennu

Tasg
ddarllen

Help llaw

Tystiolaeth
i'r
Portffolio

Wnei di...? Wnewch chi...?

Mae'r ferf yn treiglo'n feddal ar ddechrau'r cwestiwn a cheir treigladau meddal yn dilyn y cwestiwn e.e :

Wnei di roi dy lyfr ar
fy nesg Tomos?

Gwnaf

Na wnaf

Wnewch chi ddod i'r
ymarfer amser cinio?

Gwnewn

Na wnewn

Alli di...? Allwch chi...?

Mae'r ferf yn treiglo'n feddal ar ddechrau'r cwestiwn a cheir treigladau meddal yn dilyn y cwestiwn e.e :

Alli di gwblhau hwn fel gwaith cartref?

Gallaf

Na allaf

Allwch chi ddod i'r ymarfer pêl-droed yfory?

Gallwn

Na allwn

Allet ti...? Allech chi...?

Hefyd, mae modd defnyddio'r ffurfiau amodol canlynol:

Allet ti ychwanegu
mwy?

Gallwn

Na allwn

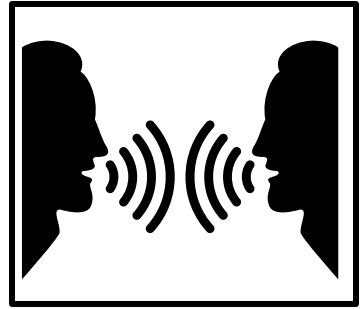
Allech chi adolygu heno?

Gallen

Na allen

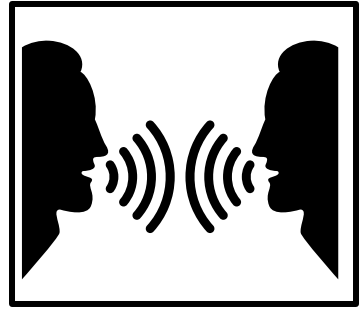

Cwblhewch y frawddeg...

e.e. Hoffwn i i chi olchi eich dwylo.

Cwblhewch y frawddeg...

e.e. Hoffwn i i chi **f**ewngofnodi ac agor y ddogfen.

Cwestiynau ...

Mae dau brif fath o gwestiwn ...

cwestiwn caeëdig:

ateb penodol yn unig
e.e. ateb cadarnhaol
neu negyddol.

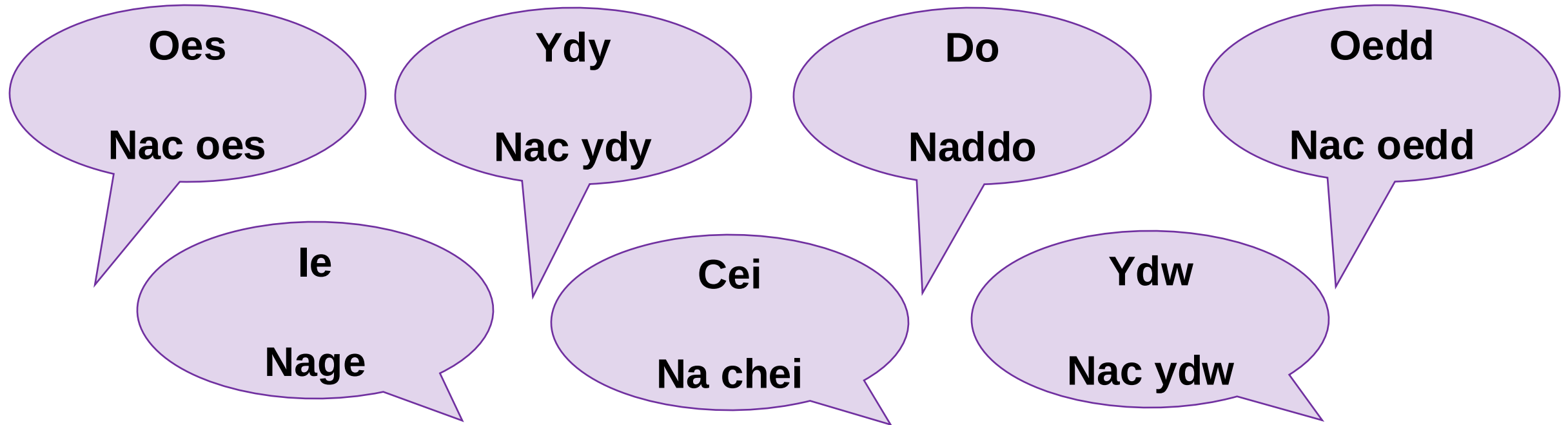
cwestiwn agored:

amrywiaeth o atebion
posib.

Cwestiynau caeëdig ...

Mae sawl ffordd o ateb yn gadarnhaol neu'n negyddol yn Gymraeg, felly mae'n bwysig eich bod chi'n modelu'r patrymau cywir ar gyfer y disgyblion:

Ffurio cwestiynau caeëdig ...

Oes > ffurfiau amhendant
(Is there a...?/ Are there any...?)

Cwestiynau enghreifftiol:

Oes llyfr ar y bwrdd?

Oes pensiliau yn y bocs?

Atebion: Oes/ Nac oes.

Ydy (ydy'r) > ffurfiau pendant
(Is (the)...?/ Are (the) ...?)

Cwestiynau enghreifftiol:

Ydy John yn absennol?

Ydy'r llyfr ar y bwrdd?

Atebion: Ydy/ Nac ydy.

Cofiwch:

Mae cymorth yn y cwestiwn o ran sut mae ateb y cwestiynau hyn.

Y presennol

Pan fyddwch chi'n gofyn cwestiwn i ffrind yn presennol, defnyddiwch y patrwm:
Wyt ti...?

Atebion posib: **Ydw/ Nac ydw.**

Pan fyddwch chi'n gofyn cwestiwn i rywun hŷn, i ddangos parch (e.e. at y prifathro)
neu i fwy nag un person, defnyddiwch y patrwm:
Ydych chi ...?

Atebion posib: **Ydw/ Nac ydw/ Ydyn/ Nac ydyn.**

Y presennol

Pan fyddwch chi'n gofyn cwestiwn i ffrind yn presennol, defnyddiwch y patrwm:
Wyt ti...?

Atebion posib: **Ydw/ Nac ydw/ Oes/ Nac oes**

Pan fyddwch chi'n gofyn cwestiwn i rywun hŷn, i ddangos parch (e.e. at y prifathro)
neu i fwy nag un person, defnyddiwch y patrwm:
Ydych chi ...? / Dach chi'n ...?

Atebion posib: **Ydw/ Nac ydw/ Ydyn/ Nac ydyn/ Ydan/ Nac ydan.**

Y presennol

Cwestiwn	Ateb cadarnhaol	Ateb negyddol
Ydw i...?	Wyt, rwyt ti Ydych, rydych chi	Nac wyt, dwyt ti ddim Nac ydych, dydych chi ddim
Wyt ti'n...?	Ydw, rydw i'n	Nac ydw, dydw i ddim yn
Ydy e'n/hi'n...?	Ydy, mae e'n/hi'n	Nac ydy, dydy e/hi ddim yn
Ydy Sian yn... ?	Ydy, mae Sian yn	Nac ydy, dydy Sian ddim yn
Ydy'r plant yn ...?	Ydyn, mae'r plant yn	Nac ydyn, dydyn nhw ddim yn
Ydyn ni'n ...?	Ydyn, rydyn ni'n Ydych, rydych chi'n	Nac ydyn, dydyn ni ddim yn Nac ydych, dydych chi ddim yn
Ydych chi'n...?	Ydw, rydw i'n Ydyn, rydyn ni'n	Nac ydw, dydw i ddim yn Nac ydyn, dydyn ni ddim yn
Ydyn nhw'n...?	Ydyn, maen nhw'n	Nac ydyn, dydyn nhw ddim yn

Y presennol

Cwestiwn	Ateb cadarnhaol	Ateb negyddol
Ydw i...?	Wyt, rwyt ti Ydach, 'dach chi	Nac wyt, dwyt ti ddim Nac ydach, 'dach chi ddim
Wyt ti'n...?	Ydw, dw i'n	Nac ydw, dw i ddim yn
Ydy o'n/hi'n...?	Ydy, mae o'n/hi'n	Nac ydy, dydy o/hi ddim yn
Ydy Sian yn... ?	Ydy, mae Sian yn	Nac ydy, dydy Sian ddim yn
Ydy'r plant yn ...?	Ydan, mae'r plant yn	Nac ydan, 'dan nhw ddim yn
Ydyn ni'n ...?	Ydan, 'dan ni'n Ydach, 'dach chi'n	Nac ydan, 'dan ni ddim yn Nac ydach, 'dach chi ddim yn
Dych chi'n...?	Ydw, dw i'n Ydan, 'dan ni'n	Nac ydw, dw i ddim yn Nac ydan, 'dan ni ddim yn
Ydyn nhw'n...?	Ydan, maen nhw'n	Nac ydan, 'dan nhw ddim yn

Y gorffennol

Os ydy cwestiwn yn defnyddio ffurf gorffennol y ferf, yna **‘do’** a **‘naddo’** fydd yr atebion.

Er enghraifft:

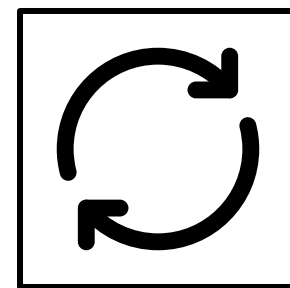
Wnest ti dy waith cartref neithiwr? Do. / Naddo.

Orffennodd Siân ei chinio? Do. / Naddo.

Ddarllenodd e nofel neithiwr? Do. / Naddo.

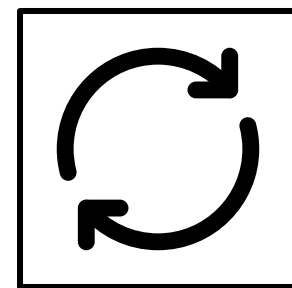
Y gorffennol cryno

Cwestiwn	Ateb cadarnhaol	Ateb negyddol
<u>B</u> rynais i?	Do , prynais i	Naddo, <u>ph</u> rynais i <u>dd</u> im
<u>D</u> eimlaist ti?	Do , teimlais i	Naddo, <u>th</u> eimlais i <u>dd</u> im
<u>G</u> afodd e / hi?	Do , cafodd e/hi	Naddo, <u>ch</u> afodd e/hi <u>dd</u> im
<u>F</u> wytodd hi?	Do , bwytodd hi	Naddo, <u>f</u> wytodd hi <u>dd</u> im
<u>D</u> darllenodd Siôn?	Do , darllenodd Siôn	Naddo, <u>dd</u> arllenodd Siôn <u>dd</u> im
<u>W</u> naeth y plant?	Do , gwnaeth y plant	Naddo, <u>w</u> naeth y plant <u>dd</u> im
<u>L</u> iwioch chi?	Do , lliwioch chi	Naddo, <u>l</u> iwioch chi <u>dd</u> im
<u>F</u> entron ni?	Do , mentron ni	Naddo, <u>f</u> entron ni <u>dd</u> im
<u>R</u> edon nhw?	Do , rhedon nhw	Naddo, <u>r</u> edon ni <u>dd</u> im

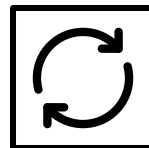
Y gorffennol cryno

Cwestiwn	Ateb cadarnhaol	Ateb negyddol
<u>B</u> rynais i?	Do , prynais i	Naddo, <u>ph</u> rynais i <u>dd</u> im
<u>D</u> eimlaist ti?	Do , teimlais i	Naddo, <u>th</u> eimlais i <u>dd</u> im
<u>G</u> afodd o / hi?	Do , cafodd o/hi	Naddo, <u>ch</u> afodd o/hi <u>dd</u> im
<u>F</u> wytodd hi?	Do , bwytodd hi	Naddo, <u>f</u> wytodd hi <u>dd</u> im
<u>D</u> darllenodd Siôn?	Do , darllenodd Siôn	Naddo, <u>dd</u> arllenodd Siôn <u>dd</u> im
<u>W</u> naeth y plant?	Do , gwnaeth y plant	Naddo, <u>w</u> naeth y plant <u>dd</u> im
<u>L</u> iwioch chi?	Do , lliwioch chi	Naddo, <u>l</u> iwioch chi <u>dd</u> im
<u>F</u> entron ni?	Do , mentron ni	Naddo, <u>f</u> entron ni <u>dd</u> im
<u>R</u> edon nhw?	Do , rhedon nhw	Naddo, <u>r</u> edon ni <u>dd</u> im

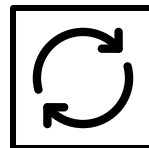
Yr amherffaith

Cwestiwn	Ateb cadarnhaol	Ateb negyddol
Oeddwn i'n...?	Oeddet , roeddet ti'n Oeddech , roeddech chi'n	Nac oeddet , doeddet ti ddim yn Nac oeddech , doeddech chi ddim yn
Oeddet ti'n ...?	Oeddwn , roeddwn i'n	Nac oeddwn , doeddwn i ddim yn
Oedd e'n/ hi'n ...?	Oedd , roedd e'n/ hi'n	Nac oedd , doedd e/hi ddim yn
Oedd Siôn yn ...?	Oedd , roedd Siôn yn	Nac oedd , doedd Siôn ddim yn
Oedd y plant yn ...?	Oedd , roedd y plant yn	Nac oedd , doedd y plant ddim yn
Oedden ni'n ...?	Oedden , roedden ni'n Oeddech , roeddech chi'n	Nac oedden , doedden ni ddim yn Nac oeddech , doeddech chi ddim yn
Oeddech chi'n ...?	Oeddwn , roeddwn i'n Oedden , roedden ni'n	Nac oeddwn , doeddwn i ddim yn Nac oedden , doedden ni ddim yn
Oedden nhw'n darllen yn ...?	Oedden , roedden nhw'n	Nac oedden , doedden nhw ddim yn

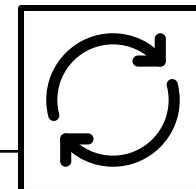
Yr amherffaith

Cwestiwn	Ateb cadarnhaol	Ateb negyddol
Oeddwn i'n...?	Oeddet , roeddet ti'n Oeddech , roeddech chi'n	Nac oeddet , doeddet ti ddim yn Nac oeddech , doeddech chi ddim yn
Oeddet ti'n ...?	Oeddwn , roeddwn i'n	Nac oeddwn , doeddwn i ddim yn
Oedd o'n/ hi'n ...?	Oedd , roedd o'n/ hi'n	Nac oedd , doedd o/hi ddim yn
Oedd Siôn yn ...?	Oedd , roedd Siôn yn	Nac oedd , doedd Siôn ddim yn
Oedd y plant yn ...?	Oedd , roedd y plant yn	Nac oedd , doedd y plant ddim yn
Oedden ni'n ...?	Oedden , roedden ni'n Oeddech , roeddech chi'n	Nac oedden , doedden ni ddim yn Nac oeddech , doeddech chi ddim yn
Oeddech chi'n ...?	Oeddwn , roeddwn i'n Oedden , roedden ni'n	Nac oeddwn , doeddwn i ddim yn Nac oedden , doedden ni ddim yn
Oedden nhw'n darllen yn ...?	Oedden , roedden nhw'n	Nac oedden , doedden nhw ddim yn

Y dyfodol

Cwestiwn	Ateb cadarnhaol	Ateb negyddol
Fyddda i ...?	Byddi , byddi di Byddwch , byddwch chi	Na fyddi , fyddi di ddim Na fyddwch , fyddwch chi ddim
Fyddi di ...?	Byddaf , byddda i'n	Na fyddaf , fyddda i ddim
Fydd e / o/ hi...?	Bydd , bydd e / o/ hi	Na fydd , fydd e / o/ hi ddim
Fydd Sian ...?	Bydd , bydd Siôn	Na fydd , fydd Siôn ddim
Fydd y plant ...?	Bydd , bydd y plant	Na fydd , fydd y plant ddim
Fyddwn ni ...?	Byddwn , byddwn ni Byddwch , byddwch chi	Na fyddwn , fyddwn ni ddim Na fyddwch , fyddwch chi ddim
Fyddwch chi ...?	Byddda , byddda i	Na fyddda , fyddda i ddim
	Byddwn , byddwn ni	Na fyddwn , fyddwn ni ddim
Fyddan nhw ...?	Byddan , byddan nhw	Na fyddan , fyddan nhw ddim

Cwestiynau pwysleisiol

Os ydy cwestiwn yn cael ei ofyn mewn ffordd bwysleisiol, hynny yw, trwy roi'r pwyslais ar ddechrau'r cwestiwn, yna '**ie**' a '**nage**' fydd yr atebion.

Er enghraifft:

Mared oedd yn fuddugol? **ie**. / **Nage**.

I Gaerdydd est ti i siopa? **ie**. / **Nage**.

Stwnsh Sadwrn oedd hoff raglen y plant? **ie**. / **Nage**.

Cwestiynau pwysleisiol

Os ydy cwestiwn yn cael ei ofyn mewn ffordd bwysleisiol, hynny yw, trwy roi'r pwyslais ar ddechrau'r cwestiwn, yna '**ie**' a '**nage**' fydd yr atebion.

Er enghraifft:

Mared oedd yn fuddugol? Ia. / Naci.

I Gaerdydd est ti i siopa? Ia. / Naci.

Stwnsh Sadwrn oedd hoff raglen y plant? Ia. / Naci.

Cofiwch:
Treigladau
meddal ar ôl 'i'

Ga i...?

Ga i **f**enthyg pensiliau lliw?

Cofiwch:
Treigladau llaes
ar ôl 'na'

Cei

os gweli di'n dda?

(un person)

Na **chei**

os gwelwch yn dda?

(grŵp o bobl neu i ddangos parch)

Cofiwch:
Treigladau
meddal ar ôl 'i'

Gawn ni...?

Gawn ni **f**ynd ar drip?

Cofiwch:
Treigladau llaw
ar ôl 'na'

Cewch

os gweli di'n dda?
(un person)

Na **ch**ewch

os gwelwch yn dda?
(grŵp o bobl neu i ddangos parch)

Cofiwch:
Treigladd meddal ar ôl 'i'

Ga i...?

Mewn parau, ymarferwch ofyn
ac ateb y cwestiynau canlynol:

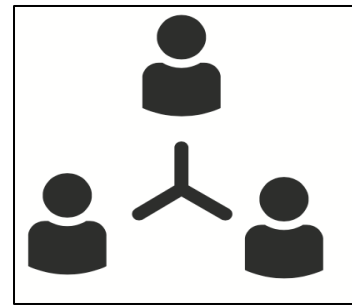
paned o de
taflen arall
clywed dy ateb
benthyg pren mesur
gweld dy waith
llyfr newydd
mynd i'r tŷ bach
rhedeg yn y ras yma

Cofiwch:
Treigladd llus
ar ôl 'na'

Pa un ddylwn i ei ddefnyddio?

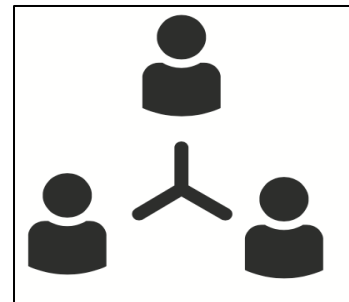
Nodwch eich atebion ar eich byrddau gwyn bach:

Cwestiynau:	
1. <u>Oes</u> car gennyt ti?	Oes / Nac oes
2. <u>Ydy</u> e'n mynd heno?	Ydy / Nac ydy
3. <u>Oedd</u> Rhodri yn disgwyl ennill?	Oedd / Nac oedd
4. <u>Fyddi</u> di'n gorffen am dri?	Byddaf / Na fyddaf
5. <u>Est</u> ti i'r llyfrgell ddoe?	Do / Naddo
6. <u>Ai</u> i'r llyfrgell est ti ddoe?	Ie / Nage

**Mae cliw yn y
cwestiwn fel
arfer!**

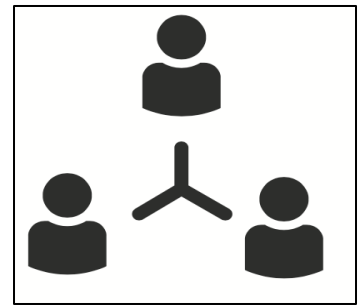
Pa un ddylwn i ei ddefnyddio?

Nodwch eich atebion ar eich byrddau gwyn bach:

Cwestiynau:		
6. <u>Wyt ti</u> yn canolbwyntio?		Ydw / Nac ydw
7. <u>Ydych chi</u> wedi gorffen?		Ydyn / Nac ydyn
8. <u>Ydw i</u> 'n siarad?	Wyt / Nac wyt ...	Ydych / Nac ydych
9. <u>Ga i fynd</u> adre?		Cei / Na chei
5. Pensil yw hwnna?		Ie / Nage
6. <u>Alla i</u> fynd adre?		Galli / Na alli

Mae cliw yn y
cwestiwn fel
arfer!

Pa un ddylwn i ei ddefnyddio?

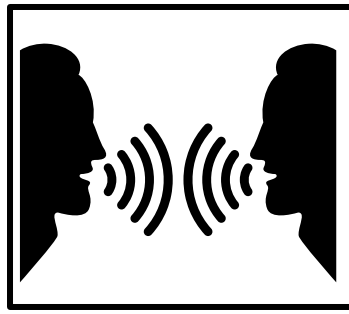
Nodwch eich atebion ar eich byrddau gwyn bach:

Cwestiynau:		
6. <u>Wyt ti</u> yn canolbwyntio?		Ydw / Nac ydw
7. <u>Dych chi</u> wedi gorffen?		Ydan / Nac ydan
8. <u>Ydw i</u> 'n siarad?	Wyt / Nac wyt ...	Ydych / Nac ydych
9. <u>Ga i fynd</u> adre?		Cei / Na chei
5. Pensil yw hwnna?		Ie / Nage
6. <u>Alla i</u> fynd adre?		Galli / Na alli

Mae cliw yn y
cwestiwn fel
arfer!

Tasg 1: Cwestiynau

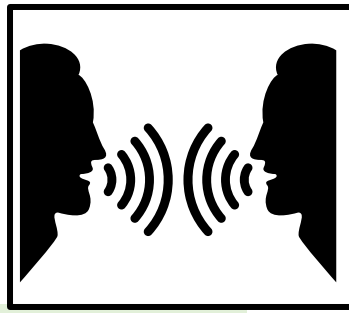
- Ysgrifennwch ddeg cwestiwn y byddwch chi'n defnyddio yn yr ystafell ddosbarth neu ar daflenni gwaith.
- Defnyddiwch y patrymau sydd wedi ymddangos yn y ddarlith hon, e.e.

Oes unrhyw un yn absennol heddiw?

- Gwnewch gofnod ar ddarn o bapur o'r atebion yn barod i farcio.

Tasg 2: Atebion

- Cyfnewidiwch eich cwestiynau gyda phartner.
- Atebwch y cwestiwn gyda'r 'Yes / No' cywir e.e.

Oes unrhyw un yn absennol heddiw?

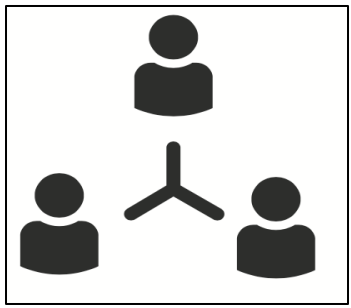
Nac oes.

- Cyfnewidiwch eto ar ôl ateb bob cwestiwn a marciwch.

Gêm y gadair goch

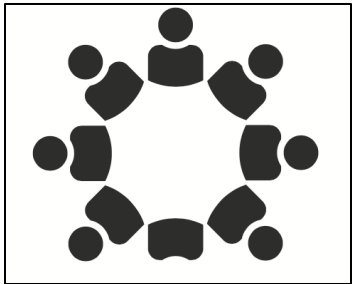

- Bydd angen i bawb feddwl am bobl enwog sydd wedi gwneud gwahaniaeth mewn Maes Dysgu a Phrofiad penodol e.e. wedi creu rhywbeth, wedi ennill rhywbeth ayyb.
- 10 munud i wneud gwaith ymchwil a chasglu ffeithiau.
- Bydd angen i aelodau eraill o'r grŵp ofyn cwestiynau caeëdig i'r person yn y gadair goch.
- Bydd hawl gan y person ateb gyda'r 'Yes / No' cywir yn yn unig.
- Bydd y myfyriwr sy'n dyfalu'r nifer mwyaf o bobl yn ennill.

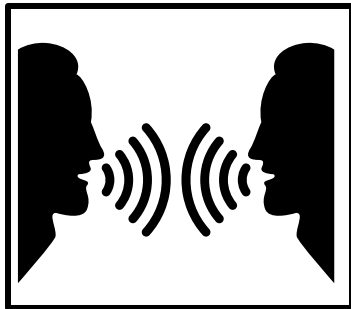

Munud i feddwl ...

Pa dechnegau caffael iaith a ddefnyddiwyd yn y ddarlith hon?

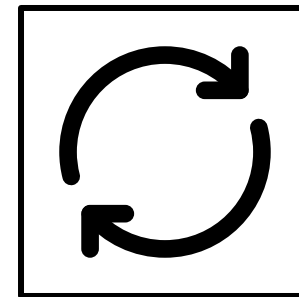
Gwaith
grŵp

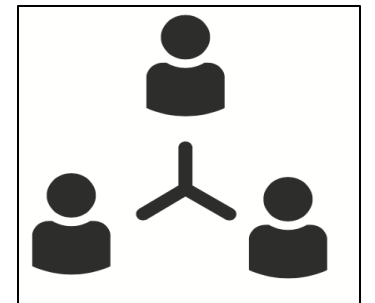
Gwaith
pâr

Help llaw

Drilio

Grŵp o
dri

Da iawn chi!

Daliwch ati!

